

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ

© 2015 ТАРАНГУЛ Л. Л., КРАМАРЕНКО О. А.

УДК 336.142

Тарангул Л. Л., Крамаренко О. А.

Специфіка формування та розподілу міжбюджетних трансфертів

Метою статті є аналіз існуючої практики міжбюджетних відносин в Україні та специфіки надання трансфертів з метою збалансування бюджетів. У ході дослідження оцінено нормативну базу, згідно з якою відбувається механізм розрахунку та перерахування трансфертів. Виокремлено відмінності та нововведення у сфері надання трансфертів. Здійснено аналіз перерахування трансфертів до місцевих бюджетів у 2011–2014 рр. У результаті дослідження було визначено постійне зростання трансфертів з Державного бюджету та зазначено, що незважаючи на зміни у бюджетному процесі на сучасному етапі не вирішеними залишаються питання побудови оптимальної моделі розрахунку та перерахування коштів місцевим бюджетам. У роботі досліджено голландську практику наповнення бюджетів і міжбюджетних відносин та запропоновано напрями її адаптації до реалій України. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є побудова моделі міжбюджетних відносин з урахуванням економічних критеріїв, а на концептуальному рівні існує потреба вдосконалення механізму збалансування бюджетів.

Ключові слова: міжбюджетні відносини, трансферти, дотації, субвенції, місцевий бюджет, регіон, місцеві органи влади, критерії

Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Тарангул Людмила Леонідівна – доктор економічних наук, професор, Національний університет державної податкової служби України (вул. Карла Маркса, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 8201, Україна)

Крамаренко Олена Анатоліївна – аспірант, Національний університет державної податкової служби України (вул. Карла Маркса, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 8201, Україна)

Email: kramarenko_e@meta.ua

УДК 336.142

UDC 336.142

Тарангул Л. Л., Крамаренко Е. А. Специфика формирования и распределения межбюджетных трансфертов

Tarangul L. L., Kramarenko O. A. Specifics of the Formation and Allocation of Inter-Budget Transfers

Целью статьи является анализ существующей практики межбюджетных отношений в Украине и специфики предоставления трансфертов с целью сбалансирования бюджетов. В ходе исследования оценена нормативная база, согласно которой происходит механизм расчета и перечисления трансфертов. Определены отличия и нововведения в сфере предоставления трансфертов. Осуществлен анализ перечисления трансфертов местным бюджетам в 2011–2014 гг. В результате исследования был определен постоянный рост трансфертов из Государственного бюджета и указано, что, несмотря на изменения в бюджетном процессе, на современном этапе нерешеными остаются вопросы построения оптимальной модели расчета и перечисления средств местным бюджетам. В работе исследована голландская практика наложения бюджетов и межбюджетных отношений и предложены принципы ее адаптации в Украине. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является построение модели межбюджетных отношений с учетом экономических критериев, а на концептуальном уровне существует потребность усовершенствования механизма сбалансирования бюджетов.

Ключевые слова: межбюджетные отношения, трансферты, дотации, субвенции, местный бюджет, регион, местные органы власти, критерии

Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Библ.:** 10.

Тарангул Людмила Леонидовна – доктор экономических наук, профессор, Национальный университет государственной налоговой службы Украины (ул. Карла Маркса, 31, г. Ирпень, Киевская обл., 8201, Украина)

Крамаренко Елена Анатольевна – аспирант, Национальный университет государственной налоговой службы Украины (ул. Карла Маркса, 31, г. Ирпень, Киевская обл., 8201, Украина)

Email: kramarenko_e@meta.ua

The aim of the article is to analyze the existing practice of inter-budget relations in Ukraine and specifics of providing transfers with the purpose of balancing the budget. In the course of the research the regulatory framework, according to which the mechanism of calculation and remittance of transfers functions, has been evaluated. The distinctive features and innovations in the field of providing transfers have been identified. The analysis of remittance of the transfers to local budgets in 2011–2014 has been performed. As a result of the research there has been determined the constant growth of transfers from the State Budget, and it was pointed out that, despite the changes in the budget process, at present the questions of building an optimal model for calculation and transfer of funds to local budgets remain unresolved. The work studies the Dutch practice of filling the budgets as well as that of inter-budget relations and proposes the principles of its adaptation in Ukraine. Prospects for further research in this area are to build a model of inter-budget relations taking into account economic criteria and improve the mechanism of balancing budgets on the conceptual level.

Keywords: inter-budget relations, transfers, subsidies, grants, local budget, region, local authorities, criteria

Pic.: 5. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Tarangul Lyudmila L. – Doctor of Science (Economics), Professor, National University of State Tax Service of Ukraine (vul. Karla Marksa, 31, Irpin, Kyivska obl., 8201, Ukraine)

Kramarenko Olena A. – Postgraduate Student, National University of State Tax Service of Ukraine (vul. Karla Marksa, 31, Irpin, Kyivska obl., 8201, Ukraine)

Email: kramarenko_e@meta.ua

Постановка проблеми. Сучасні підходи до реформування економічних відносин в Україні потребують значних змін, особливого значення набувають питання вдосконалення міжбюджетних відносин як дієвого інструменту збалансування бюджетів місцевих органів влади. Невпинне зростання видатків на забезпечення соціальних гарантій населення вимагає від урядових інституцій запровадження докорінної реформи перерозподілу бюджетних ресурсів між рівнями бюджетної системи.

Сьогочасна діяльність місцевих органів влади щодо наповнення місцевих бюджетів є неефективною, а розподіл ресурсів між бюджетами здійснюється урядом без урахування економічних критеріїв. Існуючий принцип виділення бюджетних асигнувань не заохочує місцеві органи влади до пошуку альтернативних джерел наповнення бюджетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий внесок у дослідження сьогоденної практики формування та розподілу трансфертів між бюджетами зробили такі науковці, як: В. Андрущенко [1], А. Буряченко, С. Буковинський, О. Василик, І. Луніна, О. Опарін, К. Павлюк, Д. Полозенко, Ю. Радіонов [7], В. Федосов, І. Чугунов, В. Швець, С. Юрій та інші.

Метою статті є аналіз вітчизняної практики формування та розподілу міжбюджетних трансфертів та обґрунтування напрямів адаптації зарубіжного досвіду вико-

ристання економічних критеріїв при розрахунках розмірів трансфертів.

Виклад основних результатів дослідження. Бюджетним кодексом України визначено, що міжбюджетні трансферти - це кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [2].

Основним принципом сучасних міжбюджетних відносин в Україні є відповідальність усіх учасників бюджетного процесу. Так, у Постанові № 227 Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2015 р. «Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» [5] окреслено, що Казначейство перераховує обласним, міським, районним та іншим бюджетам місцевого самоврядування кошти, які передбачені як міжбюджетні трансферти у Державному бюджеті України відповідно до розпису в рівних частинах.

Дослідження сучасного стану виконання бюджетів територіальних громад та Державного бюджету України характеризується недостатністю власних фінансових ресурсів і немалою залежністю від дотацій з бюджетів інших рівнів.

Так, наповнення дохідної частини Зведеного бюджету України у 2014 р. становило 455,9 млрд грн, що на 13,1 млрд грн, або на 3,0 % більше аналогічного показника 2013 р. (табл. 1) [3].

Таблиця 1

Доходи Зведеного, державного й місцевого бюджетів України за 2011–2014 рр.

Стаття	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	Відхилення 2014 р. від 2013 р.	
					млрд грн	%
Зведений бюджет, млрд грн, у т. ч.:	398,3	445,5	442,8	455,9	13,1	3,0
загальний фонд	334,7	369,7	375,0	388,9	13,9	3,7
спеціальний фонд	63,6	75,8	67,8	67,0	-0,8	-1,2
Державний бюджет (без урахування трансфертів), млрд грн, у т. ч.:	311,8	344,7	337,6	354,8	17,2	5,1
частка в доходах Зведеного бюджету, %	78,2	77,4	76,2	77,8	Х	Х
загальний фонд	263,3	288,5	290,1	308,7	18,6	6,4
спеціальний фонд	48,5	56,2	47,5	46,1	-1,4	-3,0
Місцеві бюджети (без урахування трансфертів), млрд грн, у т. ч.:	86,5	100,8	105,2	101,1	-4,1	-3,9
частка в доходах Зведеного бюджету, %	21,7	22,6	23,8	22,2	Х	Х
загальний фонд	71,4	81,2	84,9	80,2	-4,7	-5,5
спеціальний фонд	15,1	19,6	20,3	20,9	0,6	3,0

Частка доходів місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України 2014 р. становила 22,2 % (що на 1,6 п.п. менше рівня 2013 р.) з відповідними змінами у структурі фондів бюджету. Так, частка доходів місцевих бюджетів за загальним фондом зменшилась на 2,0 п.п., а за спеціальним – зросла на 1,2 п.п.

У структурі доходів місцевих бюджетів 2014 р. порівняно з 2013 р. завважується скорочення частки валових податкових надходжень. Однак ствердим є зростання на 1,0 п.п. частки місцевих податків і зборів у доходах Зведеного бюджету України. Визначальним фактором зростання

є нарощення доходів від єдиного податку, що відповідно до внесених змін і доповнень до Бюджетного [2] та Податкового кодексів України зараховується до спеціального фонду місцевих бюджетів.

Результативність перерахування трансфертів як основного інструмента міжбюджетних відносин полягає у здобутку соціального та економічного ефекту, котрі характеризують результат досягнення поставленої мети щодо перерозподілу коштів; виявленні економії бюджетних ресурсів та максимальному співвідношенні між наданими ресурсами та отриманим результатом.

Так, за даним Державного казначейства України [10], у 2014 р. з Державного бюджету було перераховано 130,6 млрд грн трансфертів. Частка трансфертів 2014 р. у структурі доходів місцевих бюджетів становила 56,4 %, збільшившись на 4,0 п.п. проти 2013 р. (рис. 1).

Традиційно в структурі трансфертів 2014 р. найбільшу частку – 46,3 % становили дотації вирівнювання, яка зменшилася на 1,8 п.п., водночас частка інших субвенцій зросла на 7,2 п.п. та склала 12,4 %. Переважною складовою

субвенцій в Україні 2014 р. є перерахування з Державного бюджету місцевим бюджетам коштів (12,4 млрд грн) для погашення заборгованості в невідповідності тарифів на комунальні послуги.

За даними казначейства України, загальне зростання трансфертів 2014 р. становило 12,7 %, але варто зазначити, що 2013 р. приріст відбувався більш високими темпами, ніж зростання доходів місцевих бюджетів (рис. 2).

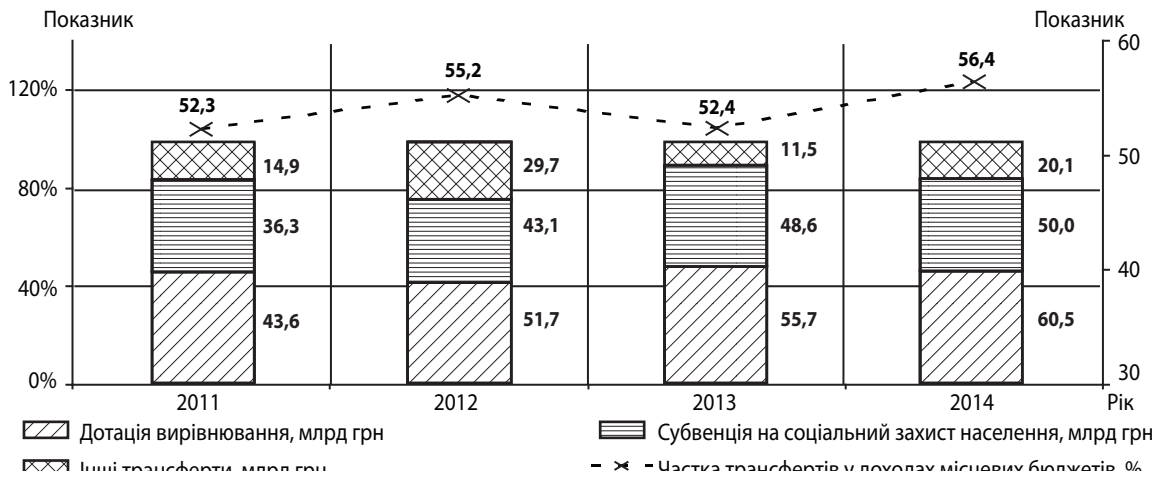

Рис. 1. Динаміка перерахування трансфертів з Державного бюджету до місцевих бюджетів у розрізі статей в 2011–2014 р.

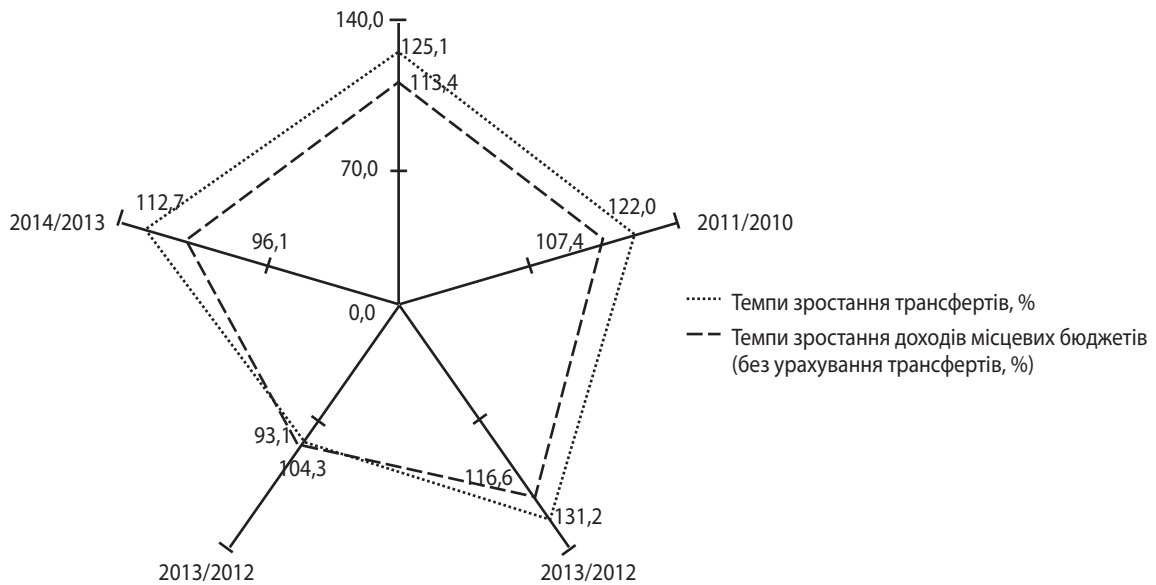

Рис. 2. Темп росту трансфертів і доходів місцевих бюджетів України за 2010–2014 р., %

За результатами проведеного дослідження щодо визначення ролі трансфертів у доходах місцевих бюджетів України, можна констатувати значну залежність бюджетів територіальних громад від перерозподілу бюджетних коштів на загальнодержавному рівні, які у свою чергу залежать від ступеня виконання планових показників надходжень до бюджету.

З 2015 р. в Україні запроваджено нову систему міжбюджетних відносин, які регламентовані Законом України від 28 грудня 2014 р. «Про внесення змін до Бюджетного

кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» №79-VIII [6].

Прерогативою нової системи міжбюджетних відносин є вдосконалений механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності території, складовими якого є базова та реверсна дотації, а також освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів, медична субвенція, субвенція на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру.

Вирівнювання здійснюється лише за двома податками: податком на прибуток підприємств приватного сектора економіки (10 %) – по обласних бюджетах та податком на доходи фізичних осіб – по бюджетах міст, районних та обласних бюджетах. Решта платежів, відповідно до нових правил, залишаються у розпорядженні органів місцевого самоврядування.

Результатом нововведень у сфері міжбюджетних відносин є впровадження механізму, відповідно до якого держава передає спеціальні трансферти (субвенції) та у повному обсязі бере на себе фінансування поточних видатків установ медичної та освітньої сфери, що належать до повноважень місцевих бюджетів і складають значний обсяг у їх видатках.

Нововведенням є й установлення залежності системи вирівнювання від індексу податкоспроможності відповідного бюджету, розрахунок якого здійснюється у перерахунку на одного мешканця регіону ($\pm 10\%$ на одного жите-

ля). У разі перевищення даного рівня на 10 % передбачається, що 50 % надлишкових надходжень буде вилучатися на користь Державного бюджету (реверсна дотація) [6]. Якщо ж виникне зворотна ситуація й надходження будуть на 10 % менші за середньовстановлений рівень, відповідно з Державного бюджету буде компенсовано 80 % суми, необхідної для досягнення мінімально встановленого рівня.

З урахуванням зазначених змін частка міжбюджетних трансфертів у структурі доходів місцевих бюджетів (у першому півріччі поточного року) становила 55,9 %. При цьому практично усі трансферти, що надійшли з Державного бюджету, спрямовувалися на соціально-культурну сферу.

Так, за III квартали 2015 р. з Державного бюджету було перераховано міжбюджетних трансфертів на суму 115 938,8 млн грн місцевим бюджетам, із них 70 789,2 млн грн. – базова та реверсна дотації, а також субвенції на освіту та медицину (рис. 3).

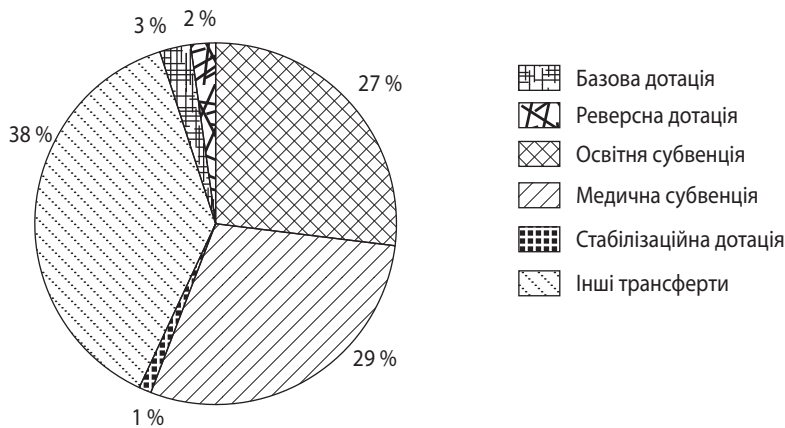

Рис. 3. Структура міжбюджетних трансфертів, переданих із Державного бюджету до місцевих бюджетів за III квартал 2015 р.

Доходи місцевих бюджетів за період дослідження становили 85 966,1 млн грн (без урахування трансфертів), у той час як сукупна дохідна частина становила 201,9 млрд грн. Частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів за три квартали поточного року становила 78,1 %, тоді як за весь 2014 р. вона складала 56,4 %.

Враховуючи позитивні зрушення у системі міжбюджетних відносин та призначення трансфертів, ми вважаємо, що низка проблемних питань все ж таки залишилась невирішеною. Так, неузгодженими залишаються питання врегулювання критеріїв, за якими обчислюється розмір трансфертів та пріоритетність фінансування певних програм та проектів і значна залежність бюджетів місцевого рівня від перерозподілу бюджетних коштів. Серед основних недоліків нововведень у системі міжбюджетних відносин варто зазначити невиконання норм ст. 103 Бюджетного кодексу України, а саме: отримання додаткової дотації для компенсації втрат доходів місцевих бюджетів унаслідок надання державою податкових пільг [2], які не було профінансовано за три квартали поточного року.

З метою розв'язання зазначених питань ми вважаємо доречним імплементувати до вітчизняної практики надання трансфертів досвід Нідерландів.

Нідерланди є унітарною державою з дворівневою системою місцевого самоврядування, а її досвід міжбюджетних відносин та надання трансфертів є одним із кращих закордонних практик фінансового вирівнювання. Конкретними позитивними елементами голландського досвіду міжбюджетних відносин є: наявність достатньої інформації; стабільність і передбачуваність доходів органів місцевого самоврядування; очікувана справедливість, об'єктивність і прозорість системи розподілу субсидій; гармонійність процедур міжурядових консультацій; подальший розвиток цілей, критеріїв і механізмів розподілу доходів [8].

Так, голландська бюджетна система передбачає, що майже 92 % усіх податкових і неподаткових доходів зараховуються до центрального бюджету країни, а 8 % – до бюджетів провінцій і муніципалітетів. При цьому, незважаючи на низьку частку місцевих податків у консолідованому бюджеті країни, існує досить висока фінансова автономія місцевих органів влади. Характерною рисою автономності є можливість місцевих органів влади самостійно встановлювати ставки оподаткування та запроваджувати деякі податки і збори, що надходять до місцевих бюджетів. Однак незначна частка місцевих податків у консолідованому

бюджеті передбачає доцільність перерозподілу ресурсів на користь місцевих органів влади у формі трансфертів – субсидій загального призначення для фінансового вирівнювання й цільових субсидій [9].

Субсидії загального призначення розподіляються через Провінційний і Муніципальний фонди (рис. 4), які формуються за рахунок коштів центрального бюджету країни та становлять: від 1 до 2 % загальнодержавних видатків – Провінційний фонд та від 9 до 10 % – Муніципальний фонд.

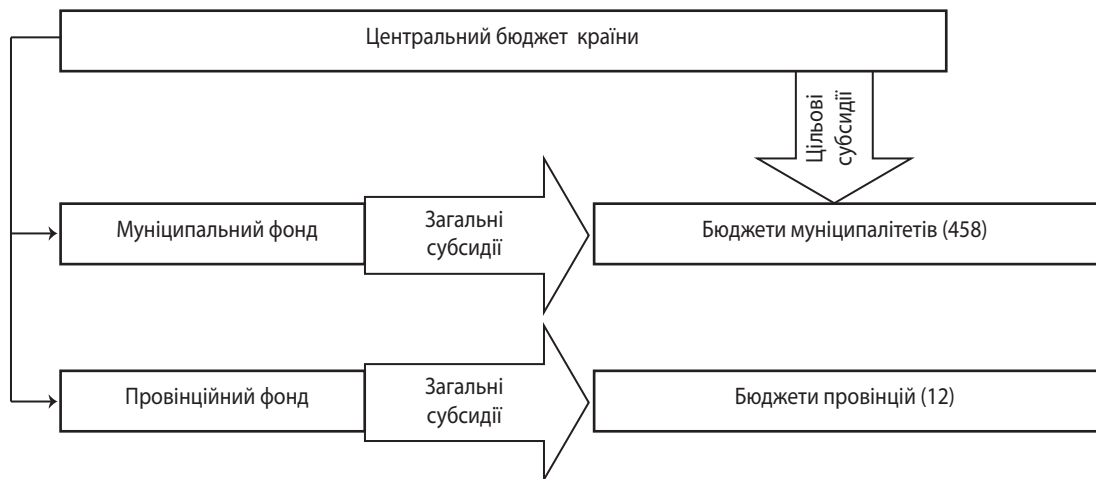

Рис. 4. Система міжбюджетних відносин Нідерландів*

* Побудовано автором на основі [4, с. 49]

важливості регулюються на законодавчому рівні. Стабільність надання ресурсів є важливим питанням для кожного регіону, а отже, й здійснюється з урахуванням об'єктивних критеріїв розподілу коштів. Важливо зазначити, що ефективність не є визначальним критерієм розподілу коштів, а ресурси, що надаються урядом, можуть використовуватися виключно на розсуд місцевих органів влади.

У Нідерландах існують муніципалітети, які нездатні фінансувати свої видатки. Вони мають право одержувати додаткові субсидії за умов дотримання певних умов субсидіювання. Додаткові фінансові кошти надаються, якщо: власні фінансові ресурси муніципалітету за своїми обсягами та структурою значно нижчі мінімального рівня видатків; ставки місцевих податків, мит і зборів уже встановлені на досить високому рівні; значна дефіцитність місцевого бюджету, що викликана факторами, незалежними від місцевих органів влади [9].

Основними економічними критеріями, що враховуються під час розподілу коштів, є: кількість жителів; кількість жителів (до 19 років); кількість жителів (при щільності населення < 500 ос./км²); кількість жителів (при щільності населення > 2500 ос./км²); регіональний сукупний продукт; площа території; відносно високий розмір фіксованих асигнувань кожної провінції.

Через Муніципальний та Провінційний фонди у країні здійснюється перерозподіл обмеженої кількості цільових субсидій, призначених для компенсації капітальних витрат (одноразові; звичайні витрати, що компенсують; субсидії на основі заяв). Останнім часом частина цільових субсидій у країні значно скорочується, що є частиною дер-

Отже, при збільшенні певного рівня витрат місцевих бюджетів провінційні та муніципальні органи влади можуть розраховувати на пропорційне збільшення трансфертних надходжень. Особливістю бюджетної системи країни є фінансування цільових субсидій урядом із державного бюджету. Голландські економічні критерії розрахунку сум трансфертів містять у собі багато складових, що застосовуються в інших країнах, наприклад, демографічні, соціально-економічні й фізичні характеристики. Детальне визначення критеріїв, методів їх розрахунку та ступінь

жавної стратегії щодо підвищення рівня фінансової незалежності та податкоспроможності регіону за рахунок надання їм більш автономних джерел доходів у вигляді субсидій загального призначення.

У Нідерландах побудовано систему параметрів основних стандартних показників на основі груп функцій, які є максимально загальними й широкими. У межах зазначених груп визначаються фактори, що дозволяють обґрунтувати розбіжності в рівнях витрат муніципалітетів. У подальшому обирається невелика група муніципалітетів, які містять значні розбіжності в розмірах витрат, пов'язаних із виконанням певних функцій, за якими визначається питома вага фактору й розраховується розмір компенсації [8].

Розмір компенсації розраховується, шляхом множення питомої ваги критерію на фактор (наприклад, кількість населення) кожної з провінцій. Сума трансферту визначається шляхом додавання всіх значень критеріїв. Критерії моніторяться декілька разів на рік з метою уникнення нецільового виділення коштів.

Велике значення при визначенні розмірів міжбюджетних трансфертів у голландській моделі має розподіл функцій та повноважень між виконавчими органами влади. Враховуючи отримані висновки щодо дослідження побудови міжбюджетних відносин в Нідерландах, пропонуємо внести зміни та доповнення у перелік основних власних і делегованих повноважень органів місцевого самоврядування з урахуванням світових тенденцій (рис. 5).

Запропонований розподіл на основі економічних критеріїв розрахунку міжбюджетних трансфертів дозволить в умовах обмеженості бюджетних ресурсів забезпе-

Рис. 5. Розподіл основних власних і делегованих повноважень між місцевими рівнями влади

чувати стабільний розвиток регіонів, залучати додаткові ресурси. Залежно від наявних ресурсів або «гостроти» проблеми, на фінансування тих або інших повноважень можуть бути залучені ресурси інших органів влади.

Отже, особливостями голландської моделі виділення урядових трансфертів є: нормативна вимога зберігати позитивне співвідношення між рівнем видатків центрального уряду й сумами доходів, що розподіляються між місцевими органами влади; різні формули розподілу коштів територіальних громад; удосконалена формула розподілу трансфертів, що враховує високі вимоги місцевих органів влади щодо покриття витрат, яка передбачає фіксований розмір асигнувань; введення менш специфічних багатокільових субсидій.

Висновки. Адаптування досвіду Нідерландів щодо розрахунку та призначення трансфертів до реалій України дозволяє:

- врегулювати політику вирівнювання доходів регіонів за рахунок маніпулювання ставками податків і зборів місцевого рівня;
- забезпечити місцевим органам влади можливість отримувати компенсаційні кошти на фінансування непередбачених видатків за рахунок включення економічного критерію «споживчий потенціал» до розрахунку сум трансфертів;
- сприяти гнучкості коригування й удосконалення формули розподілу обмежених бюджетних ресурсів з позицій фінансової децентралізації.

Основними перевагами адаптування голландського досвіду побудови бюджетної системи до вітчизняних реалій є можливість поступового скорочення кількості неплатоспроможних регіонів і прогнозоване збільшення обсягів незалежних доходів і субсидій загального призначення, які регіони зможуть спрямовувати на фінансування інвестиційних програм і проєктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Л. Міжбюджетні відносини в Україні і міжнародний досвід / В. Л. Андрущенко // Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право). – 2013. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpifyua_2013_2_3.pdf
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI / Верховна Рада України // Голос України. – 2010. – 4 серпня.
3. Бюджетний моніторинг : Аналіз виконання бюджету за січень–березень 2015 р. / [Зубенко В. В., Самчинська Й. В., Рудик А. Ю. та ін.] ; ІБСЕД, Проєкт «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. – К., 2015. – 72 с.
4. Криворотько Ю. В. Трансферти центрального правительства в Нідерландах: організація и критерии распределения / Ю. В. Криворотько // Финансы и кредит. – 2010. – № 1 (385). – С. 46–56.
5. Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.04.2015 р. № 227. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D0%BF>
6. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28.12.2014 р. № 79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/79-19>
7. Радіонов Ю. А. Актуальні проблеми розвитку міжбюджетних відносин / Ю. А. Радіонов // Економіка України. – 2011. – № 5. – С. 54–58.
8. Статистичні бази, доповіді, повідомлення Асоціації муніципалітетів Нідерландів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vng.nl/onderwerpenindex/gemeentefinancien/financiele-positie-gemeenten>
9. Стейкі фінанси : практика муніципалітетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vng.nl/files/vng/houdbare-gemeentefinancien>

10. Державна казначейська служба України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/22813>

REFERENCES

Andrushchenko, V. L. "Mizhbiudzhetni vidnosyny v Ukraini i mizhnarodnyi dosvid" [Intergovernmental relations in Ukraine and international experience]. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpifyua_2013_2_3.pdf

Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/22813>

Krivorotko, Yu. V. "Transferty tsentralnogo pravitelstva v Niderlandakh: organizatsiia i kriterii raspredeleniia" [Transfers to the central government in the Netherlands: the organization and allocation criteria]. *Finansy i kredit*, no. 1 (385) (2010): 46-56.

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D0%BF>

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/79-19>

[Legal Act of Ukraine] (2010).

Radionov, Yu. A. "Aktualni problemy rozvytku mizhbiudzhetnykh vidnosyn" [Actual problems of intergovernmental relations]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 5 (2011): 54-58.

"Statystychni bazy, dopovidi, povidomlennia Asotsiatsii munitsypalitetiv Niderlandiv" [Statistical database, report, notification of the Association of Netherlands Municipalities]. <https://vng.nl/onderwerpenindex/gemeentefinancien/financiele-positie-gemeenten>

"Stiiki finansy : praktyka munitsypalitetiv" [Persistent Finance: Practice municipalities]. <https://vng.nl/files/vng/houdbare-gemeentefinancien>

Zubenko, V. V. et al. *Biudzhetni monitorynh : Analiz vykonania biudzhetu za sichen-berezen 2015 r.* [Budget Monitoring: Analysis of Budget Execution in January-March 2015]. Kyiv, 2015.